

Теорія і методика професійної освіти

УДК 378.22.091.3:784.071.2]:[37.015.31:7](043.3)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15849803>

Діагностика сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності в перебігу констатувального експерименту

Ван Цзін

аспірантка кафедри вокального виконавства,
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського,
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ вулиця Пирогова, 9, Київ, 02000 (Україна),

<https://orcid.org/0009-0008-4565-6130>

Прийнято: 29.06.2025 | Опубліковано: 09.07.2025

Анотація. Проблема формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності актуальна в сучасних умовах, адже саме виконавська діяльність професійних солістів дозволяє презентувати у творчості Світові здобутки музичної культури, трансформовані у власних виявах художнього інтерпретування оригінальних сольних репертуарних колекцій, завдяки komponуванню тематичних програм, цілеспрямованому естетичному та інтелектуальному збагаченню глядацької аудиторії. Підготовка до даного різновиду виконавської творчості солістів-вокалістів відбувається в режимі комплексного поєднання всіх констант теоретичного та практичного циклу, цілеспрямованого інтегративного взаємозв'язку всіх дисциплін, завдяки чому інтенсифікується процес підготовки магістрів-вокалістів у майстер-класах педагогів-вокалістів до професійної сольної-

виконавської художньо-творчої діяльності. У публікації представлено основні етапи діагностування наявного рівня фахової готовності магістрів-вокалістів факультетів мистецтв українських університетів, що прагнуть здійснювати професійну сольну кар'єру. Фахова підготовка виконавців камерно-концертного спрямування професійної самореалізації повинна врахувати й завчасне планування майбутніх репертуарних колекцій, розробку творчих проєктів сольної виконавської художньої творчості, які забезпечують підготовленість сучасних фахівців до реалій виконавської практики. Художнє виконання вокальних творів з культурної спадщини різних часів та культурних традицій Світу актуалізує необхідність оволодіти особливими професійними прийомами роботи над досконалими художньо-виконавськими моделями вокальних творів з репертуарної колекції, уміннями генерування художньо-творчих ідей, відповідного компонування репертуару за тематичною спрямованістю, тощо. В публікації висвітлено перебіг констатувального експерименту та етапи проведення діагностування наявного рівня сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності.

Ключові слова: фахова підготовка, солісти-вокалісти, камерно-концертне виконавство, репертуарні колекції, художній образ, тематичні вокальні концерти, проєктування, діагностика, методика та ін.

Diagnostics of the formation of professional readiness of master vocalists for artistic and creative activity during the ascertaining experiment

Wang Jing

postgraduate student of the Department of Vocal Performance,

Faculty of Arts named after Anatoly Avdiievsky,

Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University,

M. Kyiv, 9 Pirogova Street, Kyiv, 02000 (Ukraine),

<https://orcid.org/0009-0008-4565-6130>

***Abstract.** The problem of forming professional readiness of master vocalists for artistic and creative activity is relevant in modern conditions, because it is the performing activity of professional soloists that allows presenting in their work the world achievements of musical culture, transformed in their own expressions of artistic interpretation of original solo repertoire collections, thanks to the arrangement of thematic programs, purposeful aesthetic and intellectual enrichment of the audience. Preparation for this type of performing creativity of solo vocalists takes place in the mode of a complex combination of all constants of the theoretical and practical cycle, purposeful integrative interconnection of all disciplines, due to which the process of training master vocalists in master classes of teachers-vocalists for professional solo performing artistic and creative activity is intensified. The publication presents the main stages of diagnosing the current level of professional readiness of master vocalists of the faculties of arts of Ukrainian universities who aspire to pursue a professional solo career. Professional training of performers of the chamber and concert direction of professional self-realization should also take into account the early planning of future repertoire collections, the development of creative projects of solo performing art, which ensure the readiness of modern specialists for the realities of performing practice. Artistic performance of vocal works from the cultural heritage*

of different times and cultural traditions of the World actualizes the need to master special professional techniques of work on perfect artistic and performing models of vocal works from the repertoire collection, the skills of generating artistic and creative ideas, appropriate arrangement of the repertoire by thematic orientation, etc.

The publication highlights the course of the ascertaining experiment and the stages of diagnosing the existing level of professional readiness of master vocalists for artistic and creative activity.

Keywords: *professional training, soloists-vocalists, chamber and concert performance, repertoire collections, artistic image, thematic vocal concerts, design, diagnostics, methodology, etc.*

Постановка проблеми. Вирішення проблеми формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності передбачала проведення серії діагностичних етапів констатувального експерименту за спеціально розробленою методикою з вивчення реального стану сформованості означеного феномена. Досліджувана проблема включала: спеціальні спостереження за змістом та перебігом навчального процесу на лекційних, практичних курсах, індивідуальних заняттях у класах «Вокалу», у процесі обговорення актуальної проблеми, анкетування, тестування, інтерв'ювання, інструктажів педагогів-вокалістів.

Для здійснення діагностики нами розроблено рівневі характеристики сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності (високого, середнього, низького рівнів). Поетапне розгортання констатувального експерименту відповідало розробленій компонентній структурі, зокрема таким критеріям: міра мотиваційної зорієнтованості магістрів-вокалістів до проведення художньо-творчої діяльності; ступінь фахової спроможності магістрів-вокалістів до здійснення художньо-творчої діяльності у процесі формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності; міра сформованості самостійності та

оригінальності у плануванні художньо-творчої діяльності до формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана авторська публікація є продовженням серії статей за тематикою формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності. У даній публікації обговорюються результати проведеного констатувального експерименту, в якому враховано власний досвід, висновки раніше опублікованих авторських досліджень, а також досліджень інших науковців, які представляють цінність для розробки авторської методики. В публікації представлено практичні способи діагностування сформованості зазначеного феномена та результати які збагачують уявлення щодо перебігу здійснення поетапної діагностики, мають практичну цінність в аспекті ознайомлення з етапами, засобами її здійснення, методами розгортання поточного етапу констатувального дослідження.

Опираючись на попередні публікації в яких розкрито тематику близьку до даного дослідження, наукова увага спрямовувалась до урахування попереднього науково-практичного досвіду з метою пошуку власних шляхів за проблемою підготовки фахівців вокально-виконавського спрямування, що відображені в працях українських науковців за напрямками: методика підготовки вокалістів-виконавців В. Антонюк, Н. Гребенюк, Л. Дмитрієв, Н. Овчаренко, Т. Ткаченко, Л. Косяк, Н. Кьон, Ю. Мережко, Ю. Юцевич; актуальні проблеми вокально-фахової підготовки здобувачів України та Китаю: Вей Лімін, Гуань Юе, Лю Мяоні, Лю Цзя, Чжан Яньфен, Чжоу Лі, Янь Інши та ін., в яких висвітлюються окремі значущі аспекти процесу вокально-фахової підготовки здобувачів українських університетів. Наукові погляди зазначених авторів вплинули на вибір наукових підходів нашого дослідження (системно-цілісного, особистісно-орієнтаційного, креативно-проективного). Слід зауважити, що на сьогодні спеціальної методики формування фахової готовності магістрів-вокалістів факультетів мистецтв українських університетів до художньо-творчої діяльності ще не розроблялось.

Завдячуючи авторським поглядам на проблему підвищення ефективності фахової підготовки магістрів-вокалістів, удосконалення виконавської вправності солістів-вокалістів [2], вокально-виконавської компетентності [11], сформованості вокально-виконавської культури [7], формуванню вокально-виконавської майстерності [4] та ін., які стали визначальними в період вибору даної тематики спрямованої до підвищення ефективності фахової підготовки магістрів-вокалістів, що підтримується метою у спрямованості магістрів-вокалістів на здійснення художньо-творчої діяльності, яка забезпечується спеціально-організованим навчальним процесом у межах циклу фахової підготовки здобувачів вокальної магістратури на індивідуальних заняттях вокалу в майстер-класах українських вокальних педагогів шляхом цілеспрямованим опрацюванням художніх образів вокальних творів, налаштування майбутніх солістів-вокалістів до високохудожнього виконання окремих вокальних творів та програми випускного магістерського концерту, перенесення здобутого досвіду у практику проектування тематичних концертів вокальної музики, яка передбачає уміння генерування художньо-творчих ідей та їх репертуарного забезпечення, ескізного апробування творчих здобутків у роки навчання в магістратурі, проектування тематичних сольних концертів вокальної музики, що в цілому, забезпечує готовність магістрів-вокалістів до майбутньої професійної самореалізації та здійсненні художньо-творчої діяльності, в цілому, уможливить конкурентну спроможність сучасних випускників вокальної магістратури, сприятиме працевлаштуванню згідно обраного фаху.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. До актуальних аспектів відображених в серії діагностичних завдань констатувального експерименту формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності ми віднесли такі, які раніше не були дослідженими, а саме: виявлення реального стану спрямованості магістрів-вокалістів до здійснення художньо-творчої діяльності; виявлення їх відношення

до перспективи фахової самореалізації згідно напрямку підготовки; виявлення реального стану якості проведення цілеспрямованої роботи над художніми образами вокальних творів; аналізу вокальних програм (модулів, заліків, екзаменів) для встановлення рівня оволодіння художньо-виконавським комплексом, художньої якості вокального виконання творів; опитування-інтерв'ювання магістрів-вокалістів за тематикою дослідження; визначення особистісно-ціннісного співвідношення між усвідомленим накопиченням магістрами вокалістами інтелектуальних ресурсів, культурологічних знань мистецького досвіду та його трансформування в роботі над опрацюванням художніх образів вокальних творів; цілеспрямоване педагогічне спостереження на індивідуальних, лекційних, групових заняттях з метою виявлення сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності (згідно розроблених критеріїв, показників).

Наразі, невирішеними питаннями означеної проблеми виступають віднайдення оригінальних методів та прийомів удосконалення фахової підготовки майбутніх вокалістів-виконавців у спеціально-створених умовах інтенсифікації процесу підготовки магістрів-вокалістів до здійснення художньо-творчої діяльності. Особистим внеском автора є спеціально розроблена методика формування означеного феномена та результати її провадження, зокрема її констатувальний етап.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Згідно обраної теми публікації до формулювання цілей відносимо представлений аналіз проведення етапів констатувального експерименту та виявлення реального/наявного стану сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності. Основними цілями публікації є представлені засоби здійснення діагностувального експерименту, які можуть складати науковий та практичний інтерес для спільноти дослідників, педагогів-вокалістів, вокалістів практиків. В процесі поетапної діагностики проведено

спеціальні заміри для встановлення сформованості означеного феномена відповідно заявленим завданням та їх послідовному виконанню описаному у публікації. Сформульовані цілі є об'єктивними та мають наукове підґрунтя, зафіксоване у матеріалах попередніх публікацій, авторський внесок полягає в представленому описі здійсненої діагностики з виявлення наявного стану сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності, подальшого впровадження авторської методики, якою передбачено підвищення якості підготовки солістів-вокалістів у вокальній магістратурі українських університетів, що сприятиме їх фаховій готовності до професійної самореалізації, конкурентної спроможності на ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Багатогранність заявленої проблеми потребувала особливого підходу, який забезпечив перевірку всіх значущих ознак для узагальнення вагомих складових, результатів діагностування за різними напрямками для виявлення реальної картини професійної спрямованості магістрів-вокалістів до здійснення сольо-виконавської художньо-творчої діяльності, зорієнтованості до оволодіння спеціальними вміннями й навичками для її здійснення. Зокрема, нас цікавили питання проведення інтерпретаційної роботи, художньо-образного виконання вокальних творів, характер компонування програм магістерських концертів, особливості розробки індивідуальної стратегії роботи над вокальними творами в різних вокальних класах, а також, оригінальність тематичного компонування індивідуальних виконавських колекцій здобувачів.

З цією метою здійснено опитування, анкетування, обговорення актуальної тематики з респондентами, а також було встановлено особисту позицію педагогів-вокалістів щодо необхідності формування фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності, проведено спеціальний інструктаж, з метою цілеспрямованого педагогічного впливу, спеціальної підтримки магістрів-вокалістів.

Попередня діагностика дозволила виявити, що всі учасники експерименту володіють природними вокальними здібностями, обізнані у сфері академічного вокального виконавства, значна частина здобувачів прагне здобути вищу освіту і працевлаштуватись за фахом (близько 85 %), частина здобувачів спрямована продовжувати навчання, зокрема, в аспірантурі (близько 15%). Проте, на думку педагогів-вокалістів лише частина здобувачів вокальної магістратури володіє виконавським комплексом (близько 20%), що мають високі шанси реального здійснення самостійної професійної сольо-виконавської діяльності, що є підтвердженням нашого передбачення на яке звернули увагу й опитувані викладачі-вокалісти, щодо нагальної необхідності формування у магістрів-вокалістів важливих особистісно-професійних якостей, як індивідуальна та виконавська культура, харизматична імпазантність, креативність, глибока знаннево-практична база, особистісна потреба у вокально-виконавській творчості, тощо.

Констатувальний експеримент полягав у запланованому виконанні спеціально-розроблених завдань, які позиціоновано респондентам на трьох етапах, відповідно трьом компонентам мотиваційно-орієнтаційного, фахово-когнітивного, креативно-творчого, поетапне виконання завдань, оцінювалось експертами. Вартує виявлення реальних проблем, ускладнень з якими стикаються респонденти у практичній роботі над художніми образами вокальних творів, проведено попередній аналіз виконавських моделей на матеріалі відеозразків програмних вокальних творів (модулі, заліки, екзамени), які дали основу для уявлення вихідного стану фахової підготовки магістрів-вокалістів, володінні художньо-образним виконанням вокальних творів, завдяки проведеним публічним репертиціям концертних програм, спільних «тренінгів-прогонів» ілюстративного характеру, здійснено аналіз репертуару, тощо.

На першому етапі встановлено ефективні засоби педагогічного заохочення магістрів-вокалістів до удосконалення художніх образів вокальних творів

(апробовано методи цілеспрямованого збагачення уяви магістрів-вокалістів, розширення палітри образів, активізовано увагу до мистецької інформації), здійснено спільні обговорення актуальних проблем, аналіз виконавських концепцій, перегляд виступів провідних виконавців, обговорено виконавські новації, тощо. Виявлено цінність репетиції-вспівувань вокальних творів, доведення виконавської моделі до рівня досконалості шляхом багаторазових повторів на самостійних репетиціях, здійснено спільні обговорення актуальних проблем майбутньої самореалізації респондентів, виявлення особистісних координат творчості, передбачувані варіанти з можливого працевлаштування за фахом, уточнено мотиваційну спрямованість до сольо-виконавської діяльності, встановлено наявність потреби у знаходженні вірних координат репертуарного забезпечення, зокрема, позиції магістрів-вокалістів в аспекті актуальності презентації класичних вокальних творів, які на сьогодні мають «глядацький попит», тощо. Виявлено, що переважна більшість респондентів має поверхові уявлення, щодо майбутньої сольо-виконавської самореалізації. Лише 10 % респондентів мають реальні уявлення щодо важливості набуття репертуарної колекції, художнього виконання вокальних творів, які вони будуть представляти, як власні здобутки, за якими їх оцінюватимуть у процесі працевлаштування, вони спрямовані на конкретні державні культурно-мистецькі заклади вже надіслали власні заявки на прослуховування та представили порт-фоліо на сайти.

Цікавим досвідом вважаємо проведення експериментальної роботи за методом моделювання, в період провеення ділової гри «Моделювання образу конкуренто-спроможного соліста-вокаліста». Що посприяло аналізу реальних перспектив працевлаштування магістрів-вокалістів за фахомю Моделювання можливих ситуацій працевлаштування сприяв подальшому обміну думками, обговоренню актуальних навчальних проблем, виявленню нагальних потреб респондентів. Зокрема виявлена потреба в проведенні додаткових консультацій

з професійними вокалістами-виконавцями, театральними режисерами, майстрами красномовства, та ін.

У перебігу першого етапу констатувального експерименту виявлено певну несамостійність дій респондентів у виборі актуального репертуару, виявлено нерівномірність співвідношення між набутими знаннями респондентів та їх практичними упровадженням у творчій навчальній роботі. Виявлено й загальну навчальну активність респондентів, спрямованість на самовдосконалення, потребу до якісних та кількісних навчальних здобутків (високий рівень продемонструвало близько 10%, середній – близько 70%, низький – близько 20%), що надало додаткові можливості у плануванні та розгортанні наступних етапів констатувального експерименту.

Другий етап проведеного констатувального дослідження був спрямований на виявлення згальнокультурної ерудованості респондентів, зокрема в роботі над художніми образами вокальних творів, у процесі педагогічних спостережень експертів за навчально-репетиційною практикою у вокальних класах, було встановлено наступні дані близько 15% – відповідає високому рівню, близько 68% – відповідає середньому рівню, близько 18% – продемонстрували низький рівень. Встановлено ймовірність самостійного планування майбутніх вокальних концертів тематичного характеру, проведено серію письмових робіт з відображення основних етапів планування художньо-творчих проектів, за наступними складниками: самостійне генерування ідеї, вибір лаконічної/ємкої назви, яка відображає сутнісний зміст та характер вокальної програми, самостійний підбір репертуару (у кількості 8-10), які відповідають заявленій тематиці.

Чіткість поставленого завдання спрямувала респондентів до пошуку оригінальних назв майбутніх тематичних сольних концертів вокальної музики, їм вдалось сформулювати оригінальні назви проектів та продумати генеральну ідею тематичного дійства, проте компоновання репертуару до заявленої ними

тематики виявило й ускладнення. Слід зауважити, що ті респонденти які обрали універсальні (узагальнюючі) назви майбутніх художньо-творчих проєктів («На хвилях музичної класики», «Вокальний дивертисмент», «Душа моя – пісня», та інші), це близько 70 %, з легкістю підібрали репертуар, адже опирались на вивчені вокальні твори, зокрема, китайські респонденти пропонували найбільш оригінальні проєкти, чітко структурувавши національну та європейську вокальну класику, на користь національної, що відобразалось і в назвах проєктів: «Чарівна квітка суцвіття китайських вокальних творів для сопрано», «Китайське бельканто у вокальній творчості тенорів», «Процвітай рідний Китай» та інші, тематика яка опиралась на європейську класику: «Українська класика у виконанні китайських співаків», «Світова вокальна класика», «Концерт старовинної вокальної музики», «Вокальний вернісаж», «Шовковий шлях старовинного романсу», та інші, були присутні й тематичні проєкти вокальної музики «Калинова сопілка – вокальні твори на вірші Лесі Українки», «Пісенній вернісаж композиторської творчості Якова Степового», «Білашева пісенна скарбниця» та інші. Із загальної кількості 68 опрацьованих письмових робіт респондентів, близько 30% з яких віднесено до низького рівня, їх письмові роботи мали вияви недбалого виконання, при наявній згенерованій ідеї представлений репертуар, не відповідав тематиці концерту, частина письмових робіт мала незакінчений характер, а репертуар не перевищував 3-4 творів, що свідчить про недостатню обізнаність респондентів у вокальному репертуарі. На другому етапі констатувального експерименту використано методи: рефлексії, порівняння, моделювання, передбачення творчих ситуацій, креативного підходу та інші. В цілому, позитивно характеризуючи проведену роботу слід зазначити, що її перебіг дозволив оцінити й рівень загальнокультурної ерудованості респондентів, який безпосередньо впливає на якість опрацювання подібних специфічних завдань, за легкою, довільною формою -есе, криється складна

система осмислення задачі, варіювання у виборі тематики, креативний підхід до вибору назви художньо-творчого вокального проекту, тощо.

Третій – практично-виконавський етап експериментальної роботи допоміг виявити найдосконаліші вокальні твори, вибрані самими респондентами з програми майбутнього магістерського концерту. Цікавим досвідом стали вияви магістрів-вокалістів, яким запропонували коротко представити себе як виконавця та вокальний твір, який вони пропонували до прослуховування. Переважна більшість виконаних та анонсованих самими респондентами-виконавцями виступів надала можливість експертам виявити рівень володіння виконавським комплексом та оцінити якість створеного художнього образу представленого вокального твору кожним окремим респондентом. У перебігу третього етапу використано методи: самопрезентації, моделювання, вербально-фонаційного самоконтролю, концентрації, аналізу, синтезу, тощо. Після обробки даних експертами встановлено наступні результати, високий рівень володіння виконавським комплексом та художньо-образним виконанням представлений вокальних творів продемонстрували близько 13% респондентів, середній рівень – близько 70% респондентів, низький рівень – близько 17% респондентів.

Висновки. Важливим завданням для експертів та розробника методики було виявлення проблем реальної практичної підготовки магістрів-вокалістів та сприянням до їх усунення у подальшій роботі в рамках розгортання експериментального дослідження на наступному, формульовальному етапі. Слід зазначити, що упродовж усього періоду проведення експериментального дослідження, етапи, за якими ми визначали наявний рівень сформованості фахової готовності магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності, відповідають критеріям, які розроблені для унаочнення основних чинників дослідження з визначеними до кожного з критеріїв показниками, які підтримуються характеристиками рівнів вияву, спеціально розробленими нами для орієнтування експертів у виявах магістрів-вокалістів відповідно, високому,

середньому, низькому. Дослідження на констатувальному етапі підтримувалось наступними методами: педагогічне спостереження; аналіз навчальних програм, аналіз практичного досвіду магістрів-вокалістів, письмове та усне опитування, інтерв'ювання магістрів-вокалістів, опитування та інструктаж педагогів-вокалістів факультетів мистецтв українських університетів, проведення вибіркового спів-бесід, анкетування-опитування, моделювання, аналізу діагностичних фрагментів виконавської вправності, художності, тестування творчої самостійності, вокально-творчі завдання, варіативні завдання, рефлексивні методи, метод експертної оцінки виконання навчальних завдань на індивідуальних репетиціях, метод статистичної обробки експериментальних даних та ін.

Подяки. Важливими факторами які позитивно вплинули на перебіг проведення експериментальної роботи на констатувальному етапі дослідження вважаємо підтримку педагогів-вокалістів, методистів факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського, яким вдячні за можливість здійснення спостереження за індивідуальною навчально-репетиційною роботою, можливість здійснення аналізу відео-матеріалів екзаменів, заліків магістрів-вокалістів першого та другого років навчання, які були охоплені експериментом. Висловлюємо подяку редакції наукового журналу «Мистецькі студії» за можливість публікації матеріалів та високу професійну підтримку молодих дослідників.

Список використаних джерел

1. Ван Цзін Специфіка фахової підготовки магістрів-вокалістів до художньо-творчої діяльності //Сучасна мистецька освіта: матеріали VI Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск IV /Укл.: доктор пед. наук, проф. А.В. Козир. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2025. – 120 с. С. 31-34.

2. Гуань Юе. Формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Київ. - 2024. – 283 с.
3. Гуань Юе. Принципи формування готовності до виконавської діяльності магістрантів-вокалістів. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: [зб. наук. праць] / гол. ред. кол. О.П. Щолокова. – Вип. 29. – Київ: Видавництво Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, 2023. – 235 с., С. 116-125.
4. Жигінас Т.В. Наукові засади формування вокально-виконавської майстерності майбутніх магістрів з Китаю у працях сучасних українських та китайських науковців // Науковий збірник: Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2022, № 5 (119) – Р. IV. С. 125-136.
5. Козир А.В., Ліхницька Л.М. Основні принципові положення творчо-музичної діяльності студентів факультетів мистецтв. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 30. Київ – 2023. С. 11-18
6. Кондратенко Г.Г., Плохотнюк О. С. Музично-виконавська діяльність як засіб формування творчої особистості майбутнього бакалавра музичного мистецтва //Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 197. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. – 272 с.
7. Костюк Т. Аксиосфера духовної ідентифікації особистості / Т. Костюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Культурологія. - 2014. - Вип. 14(1). С. 13-25.
8. Косяк Л.В. Художньо-творчий та здоров'я-збережувальний потенціал вокального навчання студентів та учнів. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки Випуск 214, С. 202-206.

9. Степанова Л. В. Методика формування художньо-герменевтичної компетентності магістрів музичного мистецтва та хореографії. Автореф. на здоб. ...канд. пед. наук. Суми : РВВ СумДПУ імені А.С. Макаренка. 2018.
10. Сумарокова В. Г. Виконавська школа як об'єкт дослідження: до визначення поняття / В. Г. Сумарокова // Наук. вісн. НМАУ ім. П. І. Чайковського: Музичне виконавство / ред. М. А. Давидов, В. Г. Сумарокова. – К., 2002. – Вип. 40. – С. 180–190.
11. Янь Інши. Формування вокально-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва – психолого-педагогічна проблематика. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / За ред. проф. Тетяни Степанової. – № 4 (67), грудень 2019. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. С. 257-262.
12. Яременко Л. Особливості формування креативності в системі позашкільної освіти / Л. Яременко // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. – 2015. – Вип. 37. – С. 95-105.
13. Ярощук М. В. Типи інтуїції та їх роль в емоційно-почуттєвому відображенні дійсності // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VI (69), Issue: 165, 2018 Maj/ P. 78 - 81.
14. Ярощук М. В. Інтуїція та емоційно-почуттєва сфера особистості / М. В. Ярощук // Особистість і суспільство: методологія і практика сучасної психології. Матеріали IV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 15 травня 2018 року. – Луцьк, 2018. – С. 102-104.
15. Jiao Ying. Music performance aesthetics in the context of future music teacher piano training / Jiao Ying // Science and education South Ukrainian 211 national pedagogical university named after K.D.Ushynsky. – № 8. – 2015 / CXXXVII. – P.186-190.